

ความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ ในจังหวัดพังงา: กรณีศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่

กอกแก้ว วงศ์พันธ์

207/61 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

อีเมล: wongphankk@gmail.com

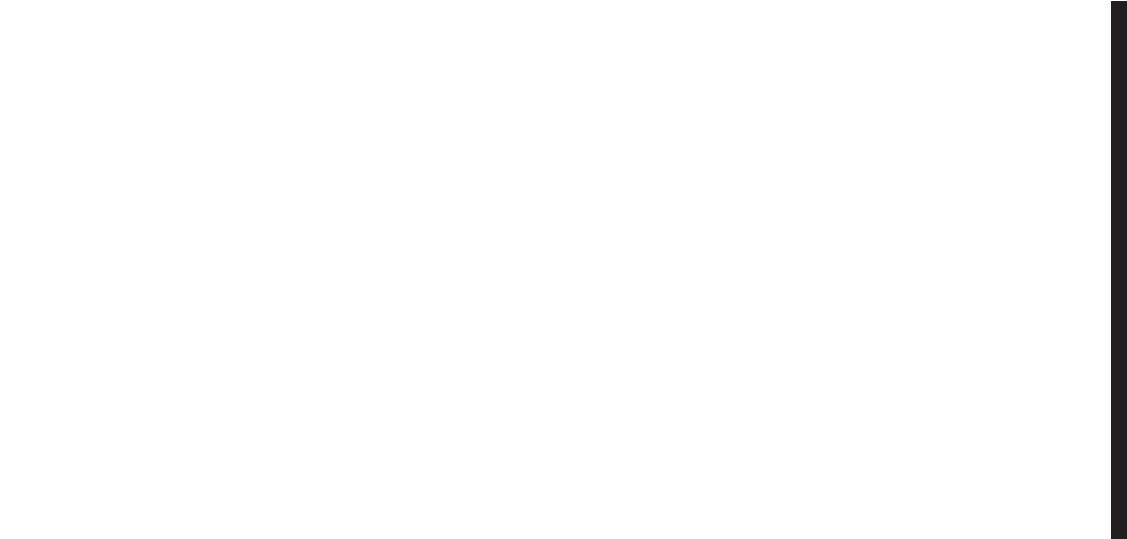
Cooperation of Myanmar Migrant Workers in Phang-nga Province: A Case Study of Rakhine Ethnic Group

Kokaew Wongphan

207/61, Thasala District, Thasala,

Nakhon Si thammarat 80160, Thailand

E-mail: wongphankk@gmail.com

ความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติ เมียนมาร์ในจังหวัดพังงา: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งศึกษาความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงา โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ พื้นที่เป้าหมายของการศึกษาคือพื้นที่ชุมชนทับละมุ อำเภอท้ายเหมือง ชุมชนบ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า ชุมชนคุระบุรี อำเภอคุระบุรี และชุมชนนาทิว อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยและทำงานอยู่อย่างหนาแน่น ประกอบด้วยแรงงานหลากหลายชาติพันธุ์อยู่รวมกันในพื้นที่อาศัยร่วมกับชุมชนไทย

ผลการศึกษาพบว่า ความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงามี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่ง ความร่วมมือภายใต้ความเป็นชาติพันธุ์เดียวกัน คือ ความร่วมมือ

ของกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่-กลุ่มรักคิตาเมียวจียะไข่ ทับละมุ รูปแบบที่สอง คือ ความร่วมมือแบบองค์กรเครือข่ายแรงงานข้ามชาติที่ประกอบด้วย แรงงานหลากหลายชาติพันธุ์ของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในนาม กลุ่ม Phang-nga CBOs Center (PCC)

คำสำคัญ: ความร่วมมือ แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ แรงงานข้ามชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ และการสร้างพื้นที่

Abstract

This research aims to study the cooperation of Myanmar migrant workers in Phang-nga Province, emphasizing on the case of Rakhine Ethnic group. The target areas of study included: Tublamu Community, Taimuang District; Ban Numkem Community, Takuapa District; Kuraburi Community, Kuraburi District; and Natawee Community, Takuapa District in Phang-nga Province. These are areas that a great number of migrant workers live and work, consist of various ethnic groups of labors and live together with Thai communities

The study found two kinds of cooperation of Myanmar migrant workers in Phang-nga Province: The first, cooperation under the same ethnic group, that is the cooperation of the Rakhine Ethnic group-(namely, 'Rak kita myoji yakai Group' Tublamu) in Tublamu Community. The second, cooperation of migrant workers organizations

as a network that consist of various ethnic groups of Myanmar migrant workers under the name of Phang-nga CBOs Center (PCC)

Keywords: Cooperation, Myanmar migrant workers, Rakhine migrant worker, Place-making

บทนำ

แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์เริ่มเข้ามาทำงานในประเทศไทยในอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ทศวรรษ 2530 เข้ามาทดแทนตลาดแรงงานระดับล่าง คือ งานระดับ 3D คือ งานเสี่ยง (Dangerous) งานสกปรก (Dirty) และงานยาก (Difficult) ทดแทนแรงงานที่ในอดีตผู้ประกอบการเคยจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย แต่เมื่อเศรษฐกิจของไทยเติบโตขึ้น พร้อมกับการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติเข้ามาตั้งฐานการผลิตในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง แรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงยกระดับเป็นการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน (Skilled Labor) หันไปทำงานในระบบโรงงานที่มีสวัสดิการดีกว่า ค่าแรงสูงกว่า และกลายเป็นแรงงานส่งออกยังประเทศที่มีสภาพเศรษฐกิจดีกว่าประเทศไทย

แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 76 ของแรงงานข้ามชาติทั้งหมดที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย (เมียนมาร์, ลาว, กัมพูชา) (Jerrold, W. H., 2557) คิดเป็นสองล้านกว่าคนทั่วประเทศ เกือบสองทศวรรษที่ผ่านมา ก่อนปี พ.ศ. 2547 นโยบายรัฐบาลต่อปัญหาแรงงานข้ามชาติยังไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ประกอบกับปัญหาแรงงานข้ามชาติถูกนำไปเชื่อมโยง

กับความมั่นคงของประเทศ ส่งผลให้แรงงานข้ามชาติประสบปัญหา การละเมิดสิทธิในชีวิตประจำวันหลากหลายปัญหา อาทิ การถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง การถูกกดทับจากสังคมไทย (บุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์, 2552) (สุทธิดา มะลิแก้ว, 2548) (สุวิทย์ สัจจาวิทย์, 2553) (นิวัฒน์ จันมา, 2546)

จากงานศึกษาที่ผ่านมา นั้น ยังไม่มีการให้ความสำคัญกับชีวิต อีกด้านของแรงงานข้ามชาติในไทย ยังคงถูกละเลยและไม่ได้รับการ ศึกษาอย่างจริงจัง คือ ชีวิตของการสร้างความร่วมมือของแรงงานข้าม ชาติในไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงหยิบยกเอาความร่วมมือของแรงงานข้าม ชาติมาเป็นประเด็นในการศึกษา ผู้วิจัยเลือกศึกษาแรงงานข้ามชาติ ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดพังงา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า จังหวัดพังงาเป็น แหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญตั้งแต่อดีต และเป็นแหล่งรองรับแรงงานข้าม ชาติโดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติจากเมียนมาเป็นจำนวนมาก

แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงา

ด้วยปัจจัยการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดพังงา ทั้งในด้าน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการประมง อุตสาหกรรมการ เกษตร และอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็ก รวมไปถึงสวนเกษตร ของชาวชุมชน อาทิ สวนปาล์ม สวนยางพารา ส่งผลให้เกิดความ ต้องการตลาดแรงงานระดับล่างอย่างมาก¹ แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์

¹ กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพังงา (2557) รายงานการเติบโตทางเศรษฐกิจของ จังหวัดพังงาดังนี้ 1. ทำเล็กรอรับการท่องเที่ยว 21 แห่ง มีตัวเลขการเติบโตของนักท่องเที่ยว อย่างต่อเนื่อง ปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 833,941 คน พ.ศ. 2556 มี นักท่องเที่ยวจำนวน 2,158,682 คน พ.ศ. 2557 จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวน 3,000,000 คน

ในจังหวัดพังงามีจำนวนมากถึง 200,000 คน เป็นแรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานแรงงานจังหวัดจำนวน 60,000 คน ที่เหลือเป็นแรงงานที่ไม่ได้ลงทะเบียน แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์กระจายอยู่ในภาคแรงงานต่าง ๆ ดังนี้ (มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา, 2558)

1. แรงงานในอุตสาหกรรมประมงและประมงต่อเนื่องร้อยละ

25

2. แรงงานในภาคอุตสาหกรรมการเกษตรร้อยละ 25

3. แรงงานก่อสร้างร้อยละ 30

4. อื่น ๆ อีกร้อยละ 20 อาทิ รับจ้าง เด็กเสิร์ฟ แรงงานรับจ้าง

ในโรงงานอุตสาหกรรม

แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงาประกอบด้วยแรงงานหลากหลายชาติพันธุ์จากเมียนมาร์ อาทิ แรงงานชาติพันธุ์ทวาย พม่า มอญ และยะไข่ ระยะเวลาในการอยู่อาศัยและทำงานในจังหวัดพังงาตั้งแต่ 5-15 ปี การอพยพโยกย้ายของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงามีลักษณะดังนี้ การอพยพตามกันมาของคนในครอบครัวหรือเครือญาติ เข้ามาสมทบกับสมาชิกที่ย้ายเข้ามาก่อนหน้านี้และได้งานที่มั่นคง บางกรณีมีการอพยพตามเพื่อนบ้าน เมื่อเห็นว่าเพื่อนบ้านที่อพยพเข้ามาทำงานแล้วมีสถานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น

แรงงานข้ามชาติจากเมียนมาร์เป็นแรงงานที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ ตามกฎหมายความเป็นพลเมืองของเมียนมาร์ (Citizenship

2. มีท่าเทียบเรือเพื่อการประมงพาณิชย์เพื่อขึ้นปลาและขนส่งขนาดใหญ่ (แปปลาและมีผู้ประกอบการเรือประมงพาณิชย์มากถึง 220 ราย 3. กิจการทางด้านเกษตร โดยเฉพาะสวนยางพาราและสวนปาล์ม เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของชาวพังงา พังงามีพื้นที่ทางการเกษตรถึง 1,128,824 ไร่ 4. มีจำนวนโรงงาน 315 แห่ง

Law) ตั้งแต่ ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2425) ที่แบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ออกเป็น 135 กลุ่ม² กล่าวได้อีกนัยหนึ่ง กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีประวัติศาสตร์ความหลังแตกต่างกันไป ดังนั้นลักษณะของการอยู่ร่วมกันของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ พบใน 2 ลักษณะคือ

1. การอยู่ร่วมกันตามลักษณะเครือญาติ เพื่อนบ้าน หรือเพื่อนร่วมงาน มีรูปแบบของการเช่าบ้านอยู่รวมกัน หรือเช่าบ้านในละแวกเดียวกันในพื้นที่ที่สะดวกต่อการเดินทางไปมาในการทำงาน

2. การอยู่ร่วมกันตามลักษณะของชาติพันธุ์แยกออกไปจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น พบมากในกลุ่มชาติพันธุ์มอญ และกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ อาทิ กลุ่มชาติพันธุ์มอญมักทำงานในพื้นที่เดียวกัน อย่างเช่นในสวนยางพาราขนาดใหญ่ พบกลุ่มแรงงานมอญจำนวนกว่า 200-300 คน ลักษณะของการเข้า-ออกจากงาน แรงงานทดแทนก็จะต้องเป็นคนมอญเท่านั้น รวมไปถึงการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของมอญอย่างเหนียวแน่น

ส่วนกลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ยะไข่ แม้ว่าจะพบในจำนวนที่น้อยกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ แต่แรงงานชาติพันธุ์ยะไข่สามารถสร้างความร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่นและขยายความร่วมมือออกไปได้กว้างขวางทั่วประเทศไทย รวมไปถึงการขยายความร่วมมือข้ามพรมแดนไปสู่กลุ่มยะไข่ในรัฐอารกัน เมียนมาร์ด้วย

² Lallian Tawni, สัมภาษณ์ 18 มิถุนายน 2558 กลุ่มชาติพันธุ์ 135 กลุ่มในรัฐต่าง ๆ ดังนี้ รัฐคะฉิ่นมี 12 ชนเผ่า, รัฐคะยาห์มี 9 ชนเผ่า, รัฐกระเหรี่ยงมี 11 ชนเผ่า, รัฐชินมี 53 ชนเผ่า, รัฐมอญมีเฉพาะชาติพันธุ์มอญ, รัฐอารกันมี 7 ชนเผ่า, รัฐฉานมี 33 ชนเผ่า, และพม่าหรือ Burman มีชนเผ่าย่อยอีก 9 ชนเผ่า

การสร้างความร่วมมือของแรงงานชาติพันธุ์ยะไข่

แรงงานชาติพันธุ์ข้ามชาติเมียนมาร์ที่ทำงานในแฟปลาทับละมุ อำเภอกายะเมียง ซึ่งเป็นแหล่งธุรกิจแฟปลาขนาดใหญ่ และประมง ต่อเนื่องสำคัญของจังหวัดพังงา มีแรงงานข้ามชาติจากเมียนมาร์จำนวนมากถึง 4,000-5,000 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ได้ดังนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มาจากเมืองทวาย ประมาณร้อยละ 90 หรือประมาณ 4,000 กว่าคน กลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ประมาณร้อยละ 7 หรือประมาณ 300 คน กลุ่มชาติพันธุ์มอญและพม่าประมาณร้อยละ 3 หรือประมาณ 100 คน

แรงงานชาติพันธุ์ยะไข่ที่ทำงานร่วมกันในแฟปลาทับละมุจำนวน 300 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มาจากเมืองมาอง รัฐอารกัน เมื่อ พ.ศ. 2550 กลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ยะไข่ได้ก่อตั้งกลุ่ม ชื่อว่า กลุ่มรักคิดตาเมียวจิยะไข่ ทับละมุ มีจำนวนสมาชิกแรกเข้า 50 คน วัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง คือ เพื่อรวมคนชาติพันธุ์ยะไข่ในแฟปลาทับละมุให้เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานชาติพันธุ์ยะไข่ เพื่อดำเนินกิจกรรมประเพณีของยะไข่ร่วมกัน เพื่อบรรเทาการคิดถึงบ้าน ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสมีโอกาสดักเตือนวัยรุ่นหรือเยาวชนยะไข่ที่เข้ามาทำงานในพังงาให้มีความประพฤติปฏิบัติดี โดยเก็บค่าสมาชิกแรกเข้า 100 บาท และต่อไปเก็บทุกเดือนเดือนละ 100 บาท โดยเงินส่วนนี้เพื่อการช่วยเหลือกันในเรื่องค่ารักษาพยาบาล รายละ 2,000 บาท ค่าไถ่ตัวเมื่อแรงงานถูกตำรวจจับกุมรายละ 2,000-3,000 บาท ค่าช่วยเหลือเมื่อมีการเสียชีวิตรายละ 2,000 บาท ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกจำนวน 200 คน

จากความร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาในวิถีชีวิตของแรงงานชาติพันธุ์ยะไข่ในพังงา ได้มีการพัฒนาไปสู่ความร่วมมือ

ระหว่างจังหวัดต่าง ๆ อาทิ กลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ยะไซในจังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต ประจวบคีรีขันธ์ อำเภอกาญจนบุรี และ กรุงเทพฯ เพื่อความร่วมมือกันในระดับที่กว้างขึ้น อาทิ การเรียโรเงิน ทำบุญสร้างวัดสร้างเจดีย์ที่เมียนมาร์ การเรียโรเงินช่วยเหลือเด็ก-ผู้หญิง หมาย ซึ่งสูญเสียชีวิตจากการเกิดปะทะกันในเหตุการณ์จลาจลระหว่าง คนยะไซกับโรฮิงญาเมื่อ พ.ศ. 2556-2557 งานระดมทุนเพื่อทุนการศึกษาของเยาวชนชาวยะไซที่รัฐอารกัน การจัดงานวันสำคัญของชาวยะไซ คือ งานวันบุญข้าวสาร ซึ่งเป็นวันที่กองทัพทหารพม่ากวาดล้างประชาชนชาวยะไซ คนยะไซจึงถือวันนี้เป็นวันสำคัญระลึกถึงเหตุการณ์ และจะทำบุญกัน มีข้าวสาร อาหารแห้ง จะจัดกันปีละครั้งในวัน พระจันทร์เต็มดวง

กลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ยะไซในทับละมุ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ การสร้างสำนึกความเป็นยะไซในการเชื่อมความสัมพันธ์กัน คนยะไซ ยังคงมีประวัติศาสตร์บอกเล่าในชุมชน แม้ว่าประวัติศาสตร์แห่งชาติ ถูกชาติพันธุ์พม่ากดทับ แม้แต่วีรบุรุษกู้ชาติช่วงต่อสู้เพื่อเอกราชจาก อาณานิคมยังถูกทำให้ลืมในประวัติศาสตร์แห่งชาติ เป็นคำบอกเล่า ของอุ วิน ล่วย แกนนำของกลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ยะไซ การที่กลุ่มได้ เชิดชูของ ชาน และทายาทบุตรสาว ออง ชาน ชู จี เป็นนัยของการ แสดงถึงการต่อต้านอำนาจรัฐบาลพม่า เพราะออง ชานเป็นผู้สนับสนุน ในสนธิสัญญาปางโหลง ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์พม่าเป็นกลุ่มใหญ่ที่ ฉีกสนธิสัญญาปางโหลง “พวกพม่าไม่ดี ไร้ใจไม่ได้ ไม่ยอมทำตาม สัญญา ทำให้พวกเราต้องรบกัน” อุ วิน ล่วยกล่าว นอกจากนี้ อุ วิน ล่วยยังเล่าถึงความทรงจำการถูกรุกรานในประวัติศาสตร์เมื่อปี พ.ศ. 2328 พระพุทธรูปสำคัญคือ พระพุทธรูปมหามัณเฑียรที่เคยเป็นของ ชนชาติยะไซถูกพม่านำไปประดิษฐานไว้ที่เมืองมณฑลเยล “เมื่อก่อนพม่า

ปล้นเราเอาพระพุทธรูปไป เอาเพชร พลอย ทองไปแล้วเอาไปหลอม เป็นระฆังอันใหญ่ไว้ที่เมืองมินกู (ระฆังมินกูหรือ Mingun Bell-สร้างเมื่อ พ.ศ. 2351 แล้วเสร็จ พ.ศ. 2353) เป็นทองของคนยะไข่”

ความทรงจำที่ผลิตสร้างความเป็นชาติพันธุ์ยังอยู่ในกลุ่มคน ชาติพันธุ์ยะไข่ในทับละมู ซึ่งความขัดแย้งในกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่กับพม่า ถูกบันทึกไว้ในหนังสือของหม่อง ทิน อ่องตอนหนึ่งว่า ประวัติศาสตร์ อ้างอิงบันทึกไว้ว่า ในทศวรรษที่ 17 การรุกรานของอาณาจักรพม่าต่อ ชาติพันธุ์อื่นยังเป็นสาเหตุของความคับแค้นและก่อความเป็นศัตรูกับ พม่า กระทั่งหันไปพึ่งพาอาศัยต่ออังกฤษ ซึ่งเป็นนักล้าอาณานิคม อย่างเช่น ชาติพันธุ์ยะไข่พ่ายแพ้ต่อพม่า พม่าขนทรัพย์สินและพระ พุทธรูปสำคัญของยะไข่กลับไปยังพม่า ยะไข่จึงหันไปพึ่งพาอังกฤษ (หม่อง ทิน อ่อง, 2548)

การแสดงถึงสัญลักษณ์ของความเป็นชาติพันธุ์ยะไข่ แสดงออก ในรูปแบบของสัญลักษณ์ที่หมายถึงคนยะไข่ พวกเขาได้จัดทำเสื้อที่มี สัญลักษณ์ของรัฐอารกัน และภาษาอารกันเขียนว่ากลุ่มยะไข่สัมพันธ์บน เสื้อยืด ซึ่งอู วิน ล่วยแกนนำอธิบายว่าภาษาอารกันถูกห้ามใช้นานแล้ว และถูกควบคุมเข้มงวดมากขึ้นในช่วงรัฐบาลทหารพม่า หากการกระทำ ลักษณะนี้เกิดในประเทศเมียนมาร์ ผู้กระทำการจะถูกจับกุมในข้อหา ทางการเมืองเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศการใช้ภาษาอารกัน ของกลุ่มแรงงานชาติพันธุ์ยะไข่กลุ่มนี้จึงมีนัยที่บอกถึงการมีอยู่ของ ชาติพันธุ์ยะไข่ที่แตกต่างไปจากชาติพันธุ์อื่นที่นำมาพิมพ์ไว้บนเสื้อที่ จัดทำเพื่อแจกจ่ายในงานรำลึกถึงออง ซาน และงานวันเกิดของออง ซาน ซู จี คือคำว่า “ยะไข่” ซึ่งภาษาท้องถิ่นดั้งเดิมของยะไข่ไม่ถูกนำ มาใช้นานแล้ว คนในประเทศต้องใช้ภาษาพม่าเป็นภาษาแม่

นอกจากนี้ การนำเอาสัญลักษณ์สำคัญในประวัติศาสตร์มา

เป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นชาติพันธุ์ยะไข่ของกลุ่มรักคิตาเมียวจิยะไข่ ทับละมุ คือ การนำเอาธงชาติของรัฐอารกัน มาสกรีนบนเสื้อเพื่อแจกในวันสำคัญทางศาสนา และวันประชุมกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ทั่วประเทศ แทนที่จะเป็นธงชาติของประเทศเมียนมาร์ เป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนว่า พวกเขาคือกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างไปจากชาติพันธุ์พม่า และชาติพันธุ์อื่น ๆ ตราสัญลักษณ์บนธงชาติสีขาว-แดง บนตราประกอบด้วยพระอาทิตย์ พระจันทร์ และอักษรสันสกฤตหรือ Shrivatsa ทั้งหมดอยู่บนรูปร่างกลม ตราสัญลักษณ์นี้อยู่บนเหรียญเงินในยุคสมัยของกษัตริย์ Nitichandra ในยุคศตวรรษที่ 8 ซึ่งเหรียญชนิดนี้มีอยู่เพียงแห่งเดียวคือที่อารกัน แม้ว่าประเทศเมียนมาร์จะเป็นแหล่งอุดมด้วยแร่เงิน แต่แรงงานชาติพันธุ์ยะไข่กลุ่มนี้เชื่อว่าเหรียญนี้ได้บ่งบอกถึงความมั่งคั่งและยิ่งใหญ่ของรัฐอารกันในอดีต การอธิบายความหมายและการนำธงชาติรัฐอารกันมาใช้เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของเครือข่ายแรงงานยะไข่

การเกิดกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ในจังหวัดพังงาไม่ได้เกิดขึ้นโดยไม่มีฐานการอธิบายบนฐานของความขัดแย้งที่มีมาตั้งแต่ยุคประวัติศาสตร์ ในอดีตเมียนมาร์แบ่งแยกการปกครองเป็นอาณาจักร ทั้งยังรุกรานกันตั้งแต่ศตวรรษที่ 10-18 ระหว่างชาติพันธุ์พม่า ยะไข่ มอญ ไทใหญ่ เป็นต้น ในอดีตใครรบชนะก็กวาดต้อนทั้งผู้คนและทรัพย์สินไปยังอาณาจักรตน การรบและการรุกรานสร้างความแค้นเคืองให้กับฝ่ายพ่ายแพ้ที่ถูกผนวกดินแดนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของผู้ชนะ ในศตวรรษที่ 15 สงครามระหว่างไทยกับพม่า พม่าเกณฑ์คนมอญมาเป็นทหารเพื่อรบกับไทย แต่ชาวมอญเกลียดชังพม่าเพราะถูกกดขี่จากพมามานาน จึงมีหนีทัพด้วยการไปบวช หรือเข้าป่า หรือไปอยู่เมืองอื่นเช่นเมืองยะไข่ เป็นต้น การตอกย้ำความเหนือกว่าชาติพันธุ์อื่นของชาติพันธุ์พม่ามีมา

นาน ศตวรรษที่ 16 การย้ายเมืองหลวงของพระเจ้าสะลอนจากหงสาวดี สู่กรุงอังวะ เพราะยึดมั่นในประเพณีสืบต่อกันมาว่าพม่าตอนบนเท่านั้น ที่เป็นบ้านเกิดเมืองนอนที่แท้จริงของพม่า (ตี ฉบับแปล ฮอลล์ อี.จี., 2549)

Fenton (2003) ชี้ให้เห็นถึงสังคมอเมริกาในยุคสมัยใหม่มี แรงงานอพยพหลายหลายเชื้อชาติ จึงเกิดคำที่หลากหลายในสังคม อเมริกา อาทิ คนขาว (whiteness, Caucasian) คนผิวสี (Blackness, Asia) เมื่ออเมริกาได้หลอมรวมเป็นหนึ่ง (Assimilation) ความเป็น ชาติพันธุ์จึงรวมเป็นส่วนหนึ่งของการหลอมรวม แต่นัยหนึ่งยังเกิดการ แบ่งชนชั้น (Class) มีการดูถูกกีดกันคนที่ไม่ใช่คนขาว ในทางกลับกัน จึงมีการเกิดขึ้นของกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Group) หรือกลุ่มที่ถูกกีดทับ ถูกกีดกัน จึงเกิดการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของตนเองหรือการเคลื่อนไหว ทางสิทธิมนุษยชน (Civil Social Movement) ที่ต้องการต่อรองทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ดังนั้น แนวคิดการหลอมรวมจึงทำให้มองเห็น ความเป็นชาติพันธุ์ชัดขึ้น ประเด็นสำคัญของ Fenton คือ ชาติพันธุ์ ไม่ใช่แค่ “ความแตกต่าง” (Different) แต่เป็น “การแบ่งแยก” (Seg- Regation) “การแยกออกจากกัน” (Separation) การมีอำนาจเหนือ กว่ากลุ่มอื่น และความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ในศตวรรษที่ 19 ประเทศเมียนมาร์หลอมรวมกันเพื่อต่อต้านอาณานิคมและเพื่อต่อสู้ให้ ได้มาซึ่งเอกราช ในช่วงที่สร้างชาตินิยมได้ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการ หลอมคน “การถอดรองเท้า” เข้าศาสนสถานซึ่งการถอดรองเท้าสร้าง ความอับอายตลอดแก่ชาวอังกฤษ ชาวอังกฤษจึงเลือกไม่เข้าวัดเพื่อไม่ ต้องการถอดรองเท้า (โรเบิร์ต เอช, เทย์เลอร์, 2550) จาก “การถอด รองเท้า” สู่การรวมชาติพันธุ์ภายใต้คำขวัญ “อยู่ร่วมดิน กินร่วมน้ำ อยู่ ร่วมเย็น ร่วมร้อน มีใจเสมอกัน และรวมกันอยู่อย่างไชน่าไม่แตก รังไม่

พัง” (พรพิมล ตรีโชติ, 2547) เพื่อความสามัคคีร่วมกันทำสงครามกับอังกฤษจนได้รับเอกราชเมื่อ 4 มกราคม พ.ศ. 2491 (1948)

ได้เกิดการสร้างความเหนียวแน่นของชาติพันธุ์พม่าต่อชาติพันธุ์อื่น เกิดความไม่เท่าเทียมทางการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจระหว่างชาติพันธุ์ ความไม่เท่าเทียมเหล่านี้ส่งผลให้ความเป็นชาติพันธุ์ที่มีอยู่ แล้วยิ่งเข้มข้นขึ้นจนเกิดสงครามระหว่างชาติพันธุ์ และยังคงเรียกร้องให้เกิดรัฐของแต่ละชาติพันธุ์จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นแรงงานชาติพันธุ์ยะไซในทับละมุเมื่อนึกถึงความเป็นบ้านเกิดจึงไม่ได้หมายรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์อื่น หรือเมียนมาร์ทั้งหมด จากกรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ยะไซในจังหวัดพังงา กลุ่มมีความทรงจำในความเป็นบ้านเกิดแตกต่างกันแม้จะมาจากแผ่นดินเดียวกัน ความทรงจำและความหมายของบ้านเกิดซ้อนทับกัน บ้านเกิดที่ไม่ใช่แค่ประเทศเมียนมาร์ แต่เป็นบ้านเกิดที่ซ่อนความเป็นชาติพันธุ์อยู่ข้างใน

รูปแบบความร่วมมือของแรงงานหลากหลายชาติพันธุ์

กลไกความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงาในนาม Phang-nga CBOs Center (PCC) เกิดจากการเปลี่ยนผ่านของปัญหาแรงงานข้ามชาติในพื้นที่จังหวัดพังงาช่วง พ.ศ. 2548-2556 ซึ่งก่อน พ.ศ. 2548 สถานการณ์ปัญหาของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงามีการเผชิญกับการถูกเลือกปฏิบัติและละเมิดสิทธิ โดยที่แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ไม่กล้าแจ้งความกับตำรวจ ส่วนคนไทยในชุมชนมีมุมมองต่อแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ว่าเป็นกลุ่มคนไม่มีวัฒนธรรม เป็นกลุ่มคนไม่มีหัวนอนปลายเท้า เป็นกลุ่มคนไร้การศึกษา เป็นกลุ่มคนที่ไม่น่าไว้วางใจ สกปรกและไร้ระเบียบวินัย จึงไม่ควรให้สิทธิแก่แรงงาน เนื่องจากอาจก่อความวุ่นวายให้กับชุมชน

ไทย อาจก่ออาชญากรรมจากแรงงานและมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากมีแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์อยู่ร่วมในชุมชน เนื่องจากมองว่าแรงงานข้ามชาติชอบทะเลาะวิวาท แรงงานข้ามชาติทำให้เกิดกลุ่มอิทธิพลคุ้มครองแรงงาน จึงควรจัดระเบียบโซนพื้นที่แยกแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ออกจากชุมชนไทย

สถานการณ์ปัญหาแรงงานข้ามชาติเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการเข้ามาขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศในช่วง พ.ศ. 2548-2556 แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์บางส่วนในจังหวัดพังงาเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรเหล่านี้ ได้เรียนรู้ด้านสิทธิ และมีโอกาสพัฒนาตนเอง ที่สำคัญแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์เริ่มรู้จักใช้กลไกที่เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนด้านแรงงานข้ามชาติเข้าไปช่วยเหลือปัญหาที่ตนเองประสบ

เครือข่ายแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ Phang-nga CBOs Center (PCC) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มกิจกรรมของแรงงานข้ามชาติกลุ่มย่อยๆ ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดพังงาได้ก่อตั้งกันขึ้นมาเพื่อเชื่อมความร่วมมือกันในกลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มห้องสมุดบางเนียง เน้นกิจกรรมทางศาสนาและอบรมให้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษกับคอมพิวเตอร์แก่แรงงานที่เข้ามาทำงานในพังงา กลุ่มกัญญะกะว้า เป็นกลุ่มที่เน้นเรื่องการทำงานด้านอาสาทูลุ่ยร่วมกับอาสาสมัครคนไทย กลุ่มช่วยเหลือผู้เสียชีวิตไม่มีญาติ อำเภอดะกั่วป่า กลุ่มเมตตา เน้นการสืบสวนวัฒนธรรมของทุกชาติพันธุ์ในเมียนมาร์ อำเภอดุระบุรี กลุ่มพัฒนาการศึกษาเด็ก เน้นพัฒนาการศึกษาของเด็กก่อนปฐมวัย อำเภอดุระบุรี กลุ่มฅาปนกิจ เน้นการช่วยเหลือญาติหากมีคนในครอบครัวเสียชีวิต กลุ่มธรรมะ เน้นการเผยแพร่ธรรม สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงอำเภอดุระบุรี กลุ่มด้วยขาม เน้นการช่วยเหลือกันด้านอุปถัมภ์การ

จัดงาน เนื่องจากการจัดงานแต่งงาน งานประเพณีต้องใช้อุปกรณ์ครัว
จำนวนมาก

การรวมกันเป็นเครือข่ายแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์จังหวัดพังงา
เพื่อให้เห็นถึงพลังของการทำงานร่วมกันของแรงงาน การรวมตัวกัน
นอกจากเป็นประโยชน์ของแรงงานข้ามชาติด้วยกันเองแล้ว ยังเป็น
การยกระดับแรงงานข้ามชาติให้มีสถานะดีขึ้นในสายตาของคนไทยอีก
ด้วย เพื่อไม่ให้คนไทยเห็นว่าแรงงานเป็นตัวปัญหาเหมือนในอดีต
แรงงานมีความสามัคคี มีการช่วยเหลือกัน มีการพัฒนาตนเอง มีการ
ทำประโยชน์ต่อสังคมพังงา มีการจัดกิจกรรมประจำปี เช่น สงกรานต์
รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ โดยเชิญคนเฒ่าคนแก่ของชุมชนไทยในละแวก
เดียวกันไปร่วมงานเพื่อให้แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ได้รดน้ำดำหัว มี
การจัดงานเข้าพรรษา งานออกพรรษา เมื่อแรงงานจัดงานทำบุญทอด
กฐิน ทำให้คนไทยมีมุมมองต่อแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ว่า เป็น
พุทธศาสนิกชนอย่างเคร่งครัด

การเกิดขึ้นของ PCC เกิดปรากฏการณ์ความร่วมมือของ
แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในพังงาหลายระดับ ดังนี้

1. เกิดการร่วมมือและช่วยเหลือกันในหมู่แรงงานข้ามชาติใน
จังหวัดพังงา ก่อนหน้านั้นแรงงานข้ามชาติมีวิถีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่
แต่เมื่อมีกลุ่มและเครือข่ายความร่วมมือบนความหลากหลายชาติพันธุ์
จึงเกิดช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันของแรงงาน
นอกจากนี้ยังเกิดการพัฒนาความสามารถของแรงงาน อาทิ การ
เปิดพื้นที่การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ สอนภาษาอังกฤษให้กับเยาวชน
และแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ที่มีความสนใจพัฒนาตนเอง โดยมี
แรงงานที่เก่งภาษาอังกฤษ หรือเก่งคอมพิวเตอร์เป็นครูผู้สอน เป็นการ
เพิ่มโอกาสในการหางานทำมากขึ้น

2. เกิดความร่วมมือระหว่างเครือข่าย PCC กับคนไทยในภาคส่วนต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ อาทิ การร่วมมือและประสานงานระหว่างองค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนด้านแรงงานข้ามชาติ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการประสานงานกับแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ เมื่อมีเครือข่าย PCC จึงเกิดพื้นที่ในการประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงาบางชุมชน อาทิ ชุมชนบ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่าได้เปิดพื้นที่ให้แรงงานข้ามชาติเข้าไปเป็น อปพร. (อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน) ร่วมกับคนไทย และองค์กรการบริหารส่วนตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรีได้เปิดพื้นที่ให้แรงงานข้ามชาติเข้าไปเป็นคณะทำงานในการจัดการปัญหาขยะของชุมชน

3. เกิดความร่วมมือและเชื่อมร้อยกับชุมชนไทยผ่านพื้นที่พุทธศาสนา แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์กลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนไทยผ่านพื้นที่ทางศาสนา มีการจัดงานทอดกฐินร่วมกันระหว่างแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์และชุมชนไทยเป็นประจำทุกปี เช่น ที่วัดน้ำเค็ม ตำบลบางม่วง วัดบางเนียง ตำบลคึกคัก อำเภอตะกั่วป่า นอกจากนี้แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ได้จัดสร้างพระพุทธรูปศิลปะแบบเมียนมาร์ภายในวัดน้ำเค็ม เพื่อให้แรงงานจากเมียนมาร์ทั้งในชุมชนบ้านน้ำเค็มและที่อื่น ๆ ในพังงาได้มีโอกาสมาสักการะบูชา ที่วัดบางเนียง แรงงานได้มีการสร้างศาสนสถานเพื่อเคารพบูชาพระประจำวันเกิดแบบเมียนมาร์ไว้ในบริเวณวัด นอกจากนี้ที่วัดหลักแก่น ตำบลหลักแก่น อำเภอท้ายเหมือง ได้ให้ความร่วมมือในการจัดอุปสมบทหมู่แก่แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์จำนวน 50 รูป เมื่อช่วงสงกรานต์ พ.ศ. 2557 นับเป็นครั้งแรกในจังหวัดพังงาที่ได้มีการจัดการอุปสมบทหมู่แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ ในขณะที่วัดบางม่วง อำเภอตะกั่วป่า ได้จัดงานประกวดนาง

นพมาศเมียนมาร์ กลายเป็นงานประจำปีของวัด เพื่อดึงดูดให้แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงามาเที่ยวงานวัด เกิดการซื้อขายจับจ่ายใช้สอยของแรงงานเมียนมาร์อันเป็นรายได้ที่น่าพึงพอใจสำหรับพ่อค้าแม่ค้า

4. เกิดความร่วมมือและเชื่อมร้อยกับองค์กรไทยในระดับประเทศ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาแรงงานข้ามชาติ อาทิ การเข้าร่วมเพื่อผลักดันอนุสัญญานี้ให้เกิดขึ้น หากไทยยอมรับอนุสัญญา 87, 98 เพื่อหวังผลในเรื่องของรองรับการจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมแรงงานข้ามชาติ แรงงานสามารถรักษาผลประโยชน์ สามารถมีเวทีเจรจาพูดคุยกับนายจ้างในประเด็นของค่าจ้างและสวัสดิการ ซึ่งจะเป็นช่องทางของแรงงานข้ามชาติที่จะใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่จากการจ้างงาน เป็นการร่วมมือกับเครือข่ายแรงงานไทย อย่างสหภาพแรงงานต่าง ๆ ของประเทศ

สรุป

ความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในจังหวัดพังงามี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่ง ความร่วมมือภายใต้ความเป็นชาติพันธุ์เดียวกัน คือ ความร่วมมือของกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่-กลุ่มรักคิดาเมียวจิยะไข่ ทับละมุ รูปแบบที่สอง คือ ความร่วมมือแบบองค์กรเครือข่ายแรงงานข้ามชาติที่ประกอบด้วยแรงงานหลากหลายชาติพันธุ์ของแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในนามกลุ่ม Phang-nga CBOs Center (PCC)

ความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ (กลุ่มรักคิดาเมียวจิยะไข่ ทับละมุ) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจากหมู่บ้านเดียวกันในเมืองมาอง รัฐอารกัน อพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานใน

จังหวัดพังงา โดยอาศัยเครือข่ายญาติพี่น้อง และเครือข่ายเพื่อนบ้าน และบางส่วนอาศัยระบบนายหน้า แรงงานเหล่านี้มีเหตุจูงใจสำคัญ คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องการรายได้ที่ดีกว่าที่ได้ในประเทศมาตุภูมิ และปัจจัยด้านคุณภาพชีวิต เมื่อเข้ามาทำงานบนพื้นที่ใหม่ แรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ได้เผชิญกับปัญหาหลากหลายประการ อาทิ การเข้าไม่ถึงสิทธิต่างๆ การถูกรีดไถ การเข้าไม่ถึงสิทธิในการรักษาพยาบาล ปัจจัยเหล่านี้ ผลักดันให้แรงงานชาติพันธุ์ยะไข่ ต้องรวมตัวสร้างความร่วมมือ เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนต่าง ๆ การสร้างความร่วมมือของแรงงานชาติพันธุ์ยะไข่ ยืนอยู่บนฐานการผลิตซ้ำความเป็นชาติพันธุ์ยะไข่ในพื้นที่จังหวัดพังงา สัญลักษณ์ที่ผลิตซ้ำความเป็นยะไข่ที่สำคัญ อาทิ ตัวหนังสือดั้งเดิมของยะไข่ คำพูดภาษายะไข่ ที่ทรงพลัง “หนุ่มสาวยะไข่ต้องเข้มแข็ง” เกิดเป็นความเข้มแข็งของกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่บนพื้นที่ใหม่ คือ ชุมชนทับละมุ จังหวัดพังงา โดยที่กลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่ไม่ต้องกลัวอำนาจรัฐบาลพม่า ที่ไม่สามารถเข้ามาจัดการกับการผลิตซ้ำความเป็นยะไข่ในจังหวัดพังงาได้ กลไกความร่วมมือแบบกลุ่มชาติพันธุ์ยะไข่แม้จะเริ่มที่จังหวัดพังงา แต่ในระยะถัดมาขยายความร่วมมือดังกล่าวก็ครอบคลุมไปยังชนชาวยะไข่ในจังหวัดอื่นๆ ของไทย และรวมถึงการทอดเชื่อมกลับไปถึงชาวยะไข่ คนอื่น ๆ ในแดนมาตุภูมิ ขยายไปถึงกล่าวจึงเป็นเสมือนชุมชนของผู้ย้ายถิ่นที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกัน อันเป็นบ่อเกิดความร่วมมือและช่วยเหลือหลากหลายรูปแบบทั้งเกี่ยวพันกันในทางเศรษฐกิจ สังคมและอื่น ๆ ที่สำคัญและจำเป็น

แต่ในอีกด้าน PCC ก็เป็นเครือข่ายความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติ ที่ประกอบด้วยแรงงานหลากหลายชาติพันธุ์ ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มแรงงานชาติพันธุ์หลากหลายร่วมมือกันสร้างองค์กรความร่วมมือ

(PCC) มาจากปัญหาที่แรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน และเพื่อต้องการให้คนไทยในพม่ามองแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ในภาพใหม่ ที่มีใช้ภาพแรงงานชั้นต่ำ เป็นกลุ่มคนที่มาแย่งทรัพยากร แย่งงานทำ หรือสร้างปัญหาให้กับชุมชนไทย หากแต่เป็นภาพแรงงานข้ามชาติเมียนมาร์ที่มีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งที่สามารถสร้างความสงบสุขและอยู่ร่วมกับชุมชนไทยได้

นอกจากจะเป็นกลไกความร่วมมือช่วยเหลือกันในกลุ่มแล้ว กล่าวอีกนัย PCC เปรียบเสมือนการสร้างชุมชนหรือการสร้างพื้นที่ (place-making) รูปแบบใหม่ของแรงงานที่รวมเอากลุ่มต่างชาติพันธุ์ มาทำกิจกรรมร่วมกัน และภายใต้โครงสร้าง PCC นั้นมีกลุ่มกิจกรรมย่อยๆ ของการรวมของแรงงานมารวมกันเป็นเครือข่าย นอกจากเป็นกลไกความร่วมมือและเกื้อกูลกันในหมู่แรงงานด้วยกันโดยไม่จำกัดว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใด ยังเป็นกลไกที่พยายามเข้าไปมีพื้นที่ในชุมชนไทย หรือพื้นที่อำนาจท้องถิ่นของไทย โดยใช้พื้นที่ทางศาสนา ความเป็นพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัดในการแทรกตัวเข้ามีส่วนร่วมในชุมชนไทย รวมถึงเป็นกลไกเคลื่อนไหวและต่อรองเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติในระดับชาติร่วมกับองค์กรการเคลื่อนไหวด้านแรงงาน และสหภาพแรงงานไทย อย่างไรก็ตาม กลไกความร่วมมือของแรงงานข้ามชาติอย่าง PCC จะก้าวข้ามเข้าไปแทรกพื้นที่การมีส่วนร่วมของชุมชนไทยไปไม่ได้ หากไม่มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดของคนในพื้นที่ เมื่อความเป็นไทยปะทะกับความเป็นสากล คือ แนวคิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งแนวคิดความเป็นไทยคือการแบ่งแยกคนอื่นออกจากกลุ่ม แต่ในขณะที่แนวคิดสิทธิมนุษยชนเป็นแนวคิดที่ไม่แบ่งแยกชาติพันธุ์เน้นความเท่าเทียมกันของมนุษย์ เมื่อเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดจึงจะมีการเรียนรู้และยอมรับอีกฝ่ายได้ การยอมรับว่าแรงงานช่วยพัฒนาเศรษฐกิจพม่าหาก

ไม่มีแรงงานข้ามชาติเศรษฐกิจคงไม่เจริญเมื่อแรงงานมีศักยภาพช่วยพัฒนาชุมชน การที่คนในท้องถิ่นเปิดพื้นที่ให้แรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งชุมชนไทยก็จะได้ประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์

บรรณานุกรม

- กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด. (2557). **แผนพัฒนาจังหวัดพังงา ประจำปี 2557-2560**. พังงา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพังงา.
- ดี.จี.อี. ฮอลล์. (2549). **ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: สุวรรณภูมิ-อุษาคเนย์ภาคพิศดาร**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย.
- นิวัฒน์ จันมา. (2553). **แรงงานต่างด้าวในภาคเกษตรกรรมกับผลกระทบต่อชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในตำบลแม่ตาว อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุษยรัตน์ กาญจนดิษฐ์. (2550). **ยุทธศาสตร์การอยู่รอดของแรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่า กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาชนบทศึกษา): มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรพิมล ตรีโชติ. (2547). **จากลุ่มอิระวดีสู่สาละวิน: บทวิเคราะห์ทางการเมืองสังคม และความสัมพันธ์ไทยพม่า**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการรณรงค์ประชาธิปไตยในพม่า.
- มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา. (2548). **รายงานประจำปี**. พังงา: มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา.
- โรเบิร์ต เอช เทย์เลอร์. (2550). **รัฐในพม่า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย.
- สุวิทย์ สัจจาวิทย์. (2546). **ความคิดเห็นของครูที่มีต่อแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในพื้นที่จังหวัดระนอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หม่อง ทิน อ่อง. (2548). **ประวัติศาสตร์พม่า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย.
- Jerrold W. Hugueta. (2557). **การย้ายถิ่นของประเทศไทย ฉบับปี 2557**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเฉพาะเรื่องแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการย้ายถิ่นแห่งประเทศไทย. น.201-216.
- Fenton, S. (2003). **Ethnicity**. Oxford: Blackwell Publishing.

Sutthida Malikaew. (2009). **Impact of provincial decrees on daily life of migrant workers: A case study of Burmese migrant workers in Phang-nga province.** Master's Thesis. Nakhonpatom: Mahidol University.

บทสัมภาษณ์

Lallian Tawni สัมภาษณ์ 18 มิถุนายน 2550

